

BREVIAR LONDONEZ

Vara fierbinte din Marea Britanie (cu importante evenimente sportive și festivaliere) continuă, se pare, și cu o toamnă culturală mai bogată ca în alți ani: deja prima premieră Harold Pinter din ultimii trei ani a avut loc la Ambassadors, sediu provizoriu al cunoscutului Royal Court Theatre aflat acum în renovare, iar anunțurile publicitare nu conțin să ne avertizeze că în curând cunoșcui actori Albert Finney și Tom Courtenay vor apărea în traducerea unei recente piese franțuzești, intitulată simplu **Artă**, acesta fiind unul dintre extrem de rarele exemple în care slujitorii britanici ai Thaliei se duc să se inspire peste Canalul Mânecii (asta, poate și fiindcă a devenit mult mai facilă traversarea prin Tunel). Revenind la piesa lui Pinter, **Ashes to Ashes**, e vorba de o oră de dialog dens și ermetic în care tema pare să fie constituită de retrăirea unor experiențe traumatiche de către o femeie ce arată că ar fi avut o experiență directă a totalitarismului. Se fac referiri la Holocaust, dar și la detalii de atribuit unor regimuri ceva mai apropiate, în timp și spațiu, de noi. Dacă ar exista interes ferm din partea unui teatru bucureștean, ar merita probabil încercată obținerea drepturilor și realizarea unei versiuni scenice în limba română. Două personaje – un bărbat și o femeie de vârstă medie –, decor unic. Aviz doritorilor.

* * *

In legătură cu prezențele românești pe meleaguri britanice (care nu s-au încheiat pe acest an, după **Omorul în catedrală** al lui Măniuș și participarea unei echipe românești la Bienala de Scenografie, urmând să consemnăm și sosirea **Danaidelor** lui Purcărete), îmi voi permite să emit o opinie strict personală: nu înțeleg deloc de ce geniul comic atât de tradițional atașat teatrului românesc pare să fi apus brusc, tocmai într-un moment în care libertatea de expresie i-ar fi permis să explodeze total și să se manifeste pe cele mai generoase texte dramatice din tezaurul universal. Mărturisesc că mă întristează și mă copleșește sarabanda de tragedii pe care colegii mei o poartă pe tot mapamondul, împrăștiind peste tot ideea că românii nu ar fi decât niște jucărele în mâna implacabilă a Destinului, iar actorii români, ca într-o penitență continuă, ar fi fost osândiți să nu mai interpreteze decât declamație antică, poze și rostogoliri „grele” de sens. Probabil că, de la Andrei Șerban încoace, regizorul român, precum un căutător de aur în pană de hărți proprii, a descoperit o vână care se „exportă” foarte bine, se cumpără la festivaluri, generează contracte lucrative etc. și nu vrea nicicum să mai încerce să descopere și teritorii cu adevărat noi. Pe o notă încă și mai puțin optimistă, consemnez că de această afecțiune a spectacolelor-mamut pe texte antice, pe care aş numi-o „dinozaurită”, pare că s-ar fi mollpsit recent și venerabilul regizor britanic Sir Peter Hall, care încearcă să ne ademenească la ale sale montări oedipiene pe care le-a inaugurat = unde altundeva? – într-o arenă antică din Grecia.

* * *

Vara lui '96 va rămâne în istoria scenelor londoneze și prin inaugurarea – e drept, doar printr-o stagiune-prolog, inaugurarea regală urmând a avea loc vara viitoare – a „Globului” shakespearian, teatrul reconstruit cu incredibilă

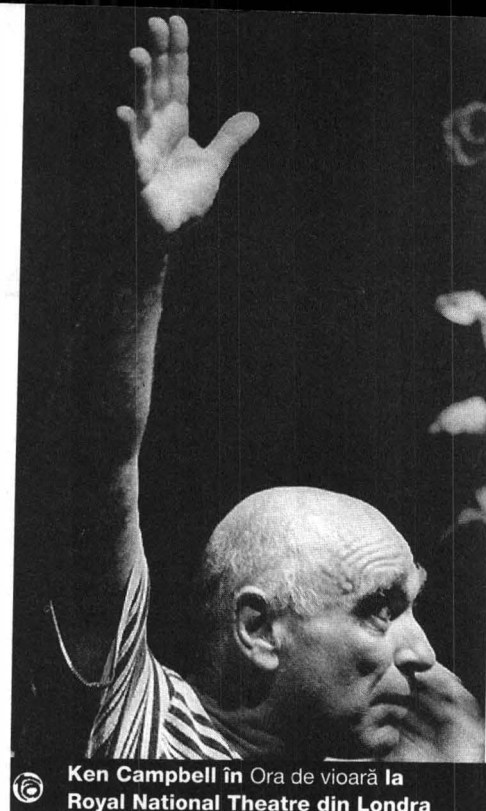
migală pe malul de Sud al Tamisei și căruia i se va atașa și un Centru Internațional de Studii Shakespeareene. Premiera aleasă pentru deschidere a fost una dintre comedii de început, **Doi tineri din Verona**, montată în haine contemporane, cu un mic grup muzical în galeria scenei; ca unul dintre spectatorii ce au stat în picioare, la câțiva milimetri de buza scenei, la un matineu, contra sumei de £5 (mai ieftin ca un film), pot confirma că a fost o adevărată încântare plăcerea jocului ce transpare în fiecare moment, ca pe vremuri la **Leonce și Lena** sau **D-ale Carnavalului** pe scena „Bulandrei”, iar în unul din rolurile principale l-am putut descoperi, cu

plăcută surpriză, pe directorul teatrului, Mark Rylance (care nu a ținut să fie regizor la această inaugurare). Se restituie în acest fel contactul imediat scenă-sală, „magia naturală” a teatrului izvorită în epoci în care nu exista electricitate, iar efectele speciale se rezumau la acel „deus ex machina” care nu întârzie să-i înfioare pe spectatori. Teatrul este ca o mică arenă, în întregime din lemn, cu balcoane cu bănci și un parter ce va fi acoperit cu un amestec mai blând piziorului, pentru că aici toți spectatorii vor sta în picioare. Capacitatea totală e în jur de 1 200 de persoane și se vor da spectacole la 7 seara, cu lumini puternice, egal răspândite pe toată suprafața teatrului, și matinee la 2 după-amiaza, sub lumină naturală.

* * *

Ce se mai joacă prin Londra? Musical-urile care nu numai că umplu tot centrul metropolei cu titluri și afișe familiare de peste 10 ani (în curând va fi reluat **Jesus Christ Superstar**, vechi de aproape 30), dar se mai și revarsă spre Broadway-ul newyorkez pe care-l alimentează periodic cu spectacole, precum, mai nou, și cu vedete ca Elaine Paige care, britanică fiind, s-a luptat ani de zile să răzbată prin scutul protecționist al sindicatelor actorilor americani și acum a reușit. Cehov, cu un **Unchiul Vanea** cam bătrânicos, în care apare și Imogen Stubbs, o actriță interesantă (și asta nu pentru că este soția viitorului director de la Național, Trevor Nunn). Acesta din urmă a publicat nu de mult în ziarul Londrei o diatribă fără precedent în care veninul se revarsă nestingherit, în principal la adresa munților de gunoarie și a cerșetorilor ce barează accesul spectatorilor spre intrările teatrelor din plin centrul orașului. Cu simț practic, el sugera ca cerșetorii să se apuce de curățenie și să își primească și plata cuvenită pentru serviciul prestat. Două montări mult așteptate sunt **Livada de vișini** la Royal Shakespeare Company și **Cul i-e frică de Virginia Woolf?** cu Diana Rigg (din excelentul serial TV „Războiul” de prin anii '60-'70) și un alt idol al micului ecran, David Suchet (interpret plin de ironie al lui Hercule Poirot).

BOGDAN BERCIU

Ken Campbell în Ora de vioară la Royal National Theatre din Londra

Correspondență specială • Correspondență specială • Correspondență specială